ABSTRAK

Usrah merupakan sebuah program pembangunan insan yang bertujuan untuk melahirkan pelajar yang cemerlang dari segi akademik dan akhlak. Pengamalan program ini di Sekolah Menengah Agama Bestari, Subang Jaya, Selangor adalah untuk menjaga dan memelihara sahsiah pelajar. Terdapat tiga aspek utama yang dikaji iaitu untuk mengetahui sejarah program Usrah, mengenal pasti bentuk amalan Usrah dan perjalanannya serta mengenal pasti permasalahan yang dihadapi program ini. Instrumen kajian yang digunakan melibatkan kaedah pengumpulan data, pemerhatian dan juga temubual. Data yang diperolehi dianalisis secara deskriptif. Hasil kajian mendapati bahawa terdapat tiga masalah utama iaitu permasalahan naqib dan naqibah serta ahli Usrah seperti kekurangan latihan kepimpinan, jadual Usrah yang tidak tetap dan kurangnya pemantauan daripada guru-guru. Pengkaji berharap kajian lanjut dapat dijalankan supaya adanya perubahan positif di masa hadapan.

ABSTRACT

Usrah programme is a human development programme which intended to produce excellent students academically and morally. The practice of *Usrah* at Sekolah Menengah Agama Bestari, Subang Jaya, Selangor is to keep and preserve the students' moral values. This study focused on three important aspects which are, first, to know the history of *Usrah* programme, second, to identify the ways of practice and its chronicle and lastly to find the problems faced during the *Usrah* programme. The research instruments used in this study are data collection method, research observation and interview. The data was analysed using descriptive method. Based on the findings, the researcher has identified three main problems, which are problems among *naqib*, *naqibah* and *Usrah* members such as lack of leadership training, irregular *Usrah* timetable, and also insufficient supervision from the teachers. The researcher hopes that there will be further studies on *Usrah* programme that can give positive effects in the future.

SENARAI RINGKASAN

BADAR	Badan Dakwah dan Rohani
Cet.	Cetakan
Dr.	Doktor
et. al.	Dan lain-lain
H	Hijriyyah
h.	Halaman.
Ibid.	Ibidem (rujukan berturut-turut)
j.	Jilid
JAIS	Jabatan Agama Islam negeri Selangor
JAPIM	Jabatan Pendidikan Islam dan Moral
Juz.	Juzuk
No.	Nombor
op.cit.	Opera Citato (rujukan berselang)
Prof.	Profesor
r.a.	*Radiya Allah `Anhu/ Anha/ Anhum*
SAM	Sekolah Agama Menengah
s.a.w.	*Salla Allah `Alayhi wa Sallam*
s.w.t	*Subhanahu wa Ta`ala*
terj.	Terjemahan
(t.t)	tanpa tahun
(t.t.p)	tanpa tempat terbit

SISTEM TRANSLITERASI HURUF ARAB

Transliterasi yang digunakan ialah berdasarkan kepada Daftar Ejaan Rumi Baharu Bahasa Malaysia (1987), terbitan Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur sebagaimana terdapat dalam Buku Panduan Pengkajian Tesis/ Disertasi Ijazah Tinggi, Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya.

1. Konsonan

Huruf Arab	Nama dan Transkipsi
ا,ء	a,‘ (Hamzah)
ب	b
ت	t
ث	th
ج	j
ح	ḥ
خ	kh
د	d
ذ	dh
ر	r
ز	z
س	s
ش	sh
ص	ṣ
ض	ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	‘
غ	gh
ف	f
ق	q
ك	k

ل	l
م	m
ن	n
و	w
ه	h
ي	y
ة	h

2. Vokal

Vokal pendek	
ـَ *(Fathah)*	a
ـِ *(Kasrah)*	i
ـُ (Dammah)	u

Vokal panjang	
ـَا	ā
ـِي	ī
ـُو	ū

3. Diftong

Diftong	
ـَيْ	ay
ـَوْ	aw

PENGHARGAAN

Alhamdulillah setinggi kesyukuran di atas limpah kurnia dan hidayah Allah s.w.t. Selawat dan salam kepada junjungan Nabi Muhammmad s.a.w.

Ucapan penghargaan dan terima kasih kepada;

1. Dr. Fakhrul Adabi bin Abdul Kadir; penyelia dan murabbi; yang memberi bimbingan, pandangan dan dorongan kepada pengkaji.
2. Pihak SAM Bestari; pengetua, para guru dan pelajar serta Bahagian Pendidikan Islam JAIS dan JAPIM negeri Selangor.
3. Para pensyarah dan kakitangan Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya di atas ilmu yang diberikan, pandangan dan kerjasama bagi menyempurnakan pengajian ini terutama almarhum Prof. Madya Dr. Abdul Rasyid bin Ahmad.
4. Prof. Dr. Ab Aziz Mohd Zin, Prof. Dr. Ahmad Hidayat Buang, Prof. Madya Mohamad Kamil Ab Majid dan Dr. Fakhrul Adabi Abdul Kadir yang memberi ruang kepada pengkaji untuk berkhidmat sebagai Penolong Penyelidik sepanjang pengajian di Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya.
5. Para guru/ ustaz/ ustazah/ dosen/ pensyarah yang pernah mengajar dan mentarbiyah pengkaji selama ini.
6. Pihak Yayasan Terengganu yang telah memberi tajaan untuk pengajian pengkaji di peringkat sarjana ini.
7. Ayahanda Ahmad Latif dan ibunda Kamariah Abd. Rahman juga mertua ayahanda Oyo Zakaria dan ibunda Iriani serta nenda Aenah kerana telah

mendidik, mengasuh dan kasih sayang yang diberikan juga mendoakan kejayaan pengkaji. Disertasi ini ditujukan kepada ayahanda dan ibunda.

8. Kekasih juga isteri tersayang Iis Aisyah Munawarah dan permata hati Khadijah al-Kaisah, Aminah al-Afiqah dan Ahmad Zakaria az-Zabir di atas cinta dan kebersamaan dalam kehidupan ini.
9. Adinda Ratna, Muflia, Anisah, Akmal, Hanif dan Rijal yang setia menemani pengkaji sejak dari kecil serta adik ipar; Nazran, Shafiee, Juraimi, Aya Yahya, Fety Fathimah, Ufy Ulfiah dan Faiz Ilyas.
10. Pihak Sekolah Menengah Sri Inai, Kuala Lumpur dan Akademi Al-Manar, Kuala Lumpur yang memberi pengkaji peluang untuk mencurahkan bakti kepada anak murid sebagai pengajar di dalam proses menyelesaikan kajian ini.
11. Semua warga Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor (KUIS) di mana pengkaji bekerjaaan semenjak 2009 sehingga kini.
12. Ikhwah dan akhawat Pertubuhan IKRAM Malaysia daerah Subang Jaya di atas ukhuwah dan tarbiyah.
13. Para sahabat yang tidak dapat disebut satu persatu di sini, di atas persahabatan, doa serta pertolongan selama ini.

Mudah-mudahan segala daya usaha kecil ini akan dikira sebagai amal soleh serta dijadikan ilmu yang dapat dimanfaatkan bagi mencapai keredaan daripada Allah s.w.t.

Safwan bin Ahmad

Jabatan Dakwah dan Pembangunan Insan,

Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya. 14 Julai 2012

SENARAI KANDUNGAN **HALAMAN**

Tajuk	ii
Abstrak	iv
Abstract	v
Senarai Ringkasan	vi
Senarai Transliterasi	vii
Penghargaan	ix
Daftar Kandungan	xi

BAB SATU

PENDAHULUAN

1.1.	Latar Belakang Kajian	1
1.2.	Penyataan Masalah	7
1.3.	Objektif Kajian	8
1.4.	Kepentingan Kajian	9
1.5.	Skop Kajian	10
1.6.	Kajian-kajian Lepas	11
1.7.	Metodologi Kajian	16

BAB DUA

KONSEP DAN TEORI USRAH

2.1.	Pendahuluan	29
2.2.	Definisi Usrah	30
2.3.	Sejarah Usrah	34
2.4.	Rukun Usrah	39
2.5.	Matlamat Usrah	41
2.6.	Kaedah Amalan Aktiviti Usrah	45
2.7.	Peranan dan Tanggungjawab Naqib dan Naqibah	49
2.8.	Ciri-ciri Naqib dan Naqibah yang Berkesan	53
2.9.	Usrah sebagai Program Pembangunan Insan	54
2.10.	Kesimpulan	57

BAB TIGA

PROGRAM USRAH DI SEKOLAH AGAMA MENENGAH BESTARI, SUBANG JAYA, SELANGOR (SAM BESTARI)

3.1.	Latar Belakang SAM Bestari	58
3.2.	Sejarah Program Usrah di SAM Bestari	64
3.3.	Matlamat dan Objektif Program Usrah di SAM Bestari	67
3.4.	Program Usrah di SAM Bestari	69
3.5.	Modul Program Usrah di SAM Bestari	70

3.6. Penilaian Program Usrah di SAM Bestari 75

3.7. Latihan-latihan untuk Nuqaba di SAM Bestari 76

3.8. Kesimpulan 78

BAB EMPAT

MASALAH PROGRAM USRAH DI SEKOLAH AGAMA MENENGAH BESTARI, SUBANG JAYA, SELANGOR (SAM BESTARI)

4.1. Pendahuluan 80

4.2. Pemantauan Perjalanan Usrah 80

4.3. Permasalahan Naqib 82

4.4. Permasalahan Naqibah 85

4.5. Permasalahan Ahli Usrah 88

4.6. Kesimpulan 90

BAB LIMA

RUMUSAN, SARANAN DAN PENUTUP

5.1. Pengenalan 92

5.2. Rumusan 92

5.3. Saranan 96

5.4. Penutup 99

Bibliografi 100

Lampiran 110